

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
Філологічний факультет
Катедра загального мовознавства

МАТЕРІАЛИ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

в Українському мовно-інформаційному фонді НАН України

студентки I курсу магістратури
філологічного факультету
групи ФЛЛМ-21
Федорів Діани-Марії

Перевірила:
професорка катедри
загального мовознавства
Мацюк Галина Петрівна

Львів – 2025

Зміст

Звіт про проходження практики.....	3
Щоденник практики	5
Блок «Розробниця».....	8
Робота з корпусом.....	12
Опис словника	14
Словникові статті.....	16
Список використаних джерел	34

Звіт про проходження практики

Місце проходження практики: Український мовно-інформаційний фонд
НАН України

Керівниця практики – професорка катедри загального мовознавства
Мацюк Галина Петрівна

Тривалість практики – 02.06.2025 – 15.06.2025 р.

За період проходження виробничої практики з 02.06.2026 р. по 15.06.2025 р.
виконала програму практики в повному обсязі.

Мета практики: закріплення теоретичних знань і набуття практичних навичок у створенні корпусу текстів, аналізі лінгвістичних даних, роботі зі словниковими статтями та використанні сучасних лінгвістичних інструментів.

Основні етапи та дії під час виробничої практики:

1. Обрано 20 наукових статей, релевантних тематиці магістерського дослідження, для створення текстового корпусу.

2. Зібрані тексти були нормалізовані:

- видалено зайві символи (пробіли, коди, знаки форматування);
- адаптовано форматування для сумісності з програмним забезпеченням

Sketch Engine.

3. Завантаження нормалізованих статей в середовище Sketch Engine, створивши корпус із можливістю лінгвістичного аналізу. Було перевірено роботу інструментів для пошуку ключових слів, частоти вживання та контекстного аналізу.

4. Переглянуто відеоінструкцію щодо використання капсули E-devel. Це допомогло зрозуміти основні функції платформи та способи роботи з нею.

5. Занесення інформації про себе до капсули E-devel, увійшли до системи капсули, додали профільну інформацію:

- розповідь про себе;
- спеціалізація;
- наукові публікації;
- нагороди, сертифікати.

6. Занесення інформації про словник. Створено опис словника, вказано:

- мету (пояснення ключових термінів);
- специфіку використання (для науковців, студентів, викладачів);
- критерії вибору термінів (релевантність і частотність).

7. Робота зі словниковими статтями. Вибрано 5 термінів із корпусу. Складено словникові статті за схемою: термін, визначення, приклади вживання.

8. Занесення інформації про роботу з корпусом. До капсули було додано звіт про роботу з корпусом: опис методики, основні функції, інструменти аналізу.

Результати практики:

- Створено текстовий корпус, придатний для лінгвістичних досліджень.
- Складено словник із ключових термінів, релевантних тематиці.
- Освоєно сучасні інструменти корпусної лінгвістики.
- Набуті практичні навички у нормалізації текстів, складанні словникових статей та аналізі лінгвістичних даних.

Висновок. Практика була ефективною та корисною. Виконані завдання сприяли закріпленню теоретичних знань і значно розширили наші компетенції у сфері корпусної лінгвістики. Результатом практики стало створення якісного корпусу наукових текстів, визначення та опрацювання ключових термінів, написання словникових статей і оформлення капсули у системі КІТ Поліедр, а також набуття практичних навичок для подальшої наукової діяльності.

15.06.2025

Щоденник практики

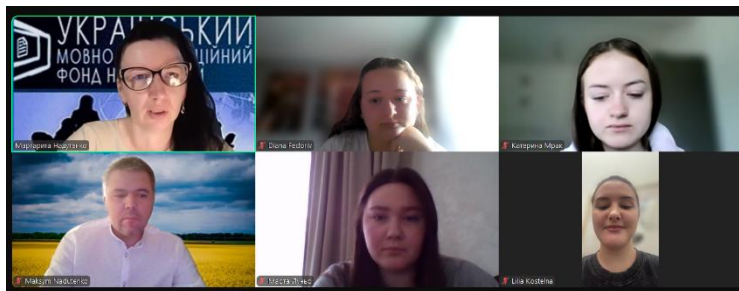
Місце проходження практики: Український мовно-інформаційний фонд
НАН України

Керівниця практики – професорка катедри загального мовознавства
Мацюк Галина Петрівна

Тривалість практики – 02.06.2025 – 15.06.2025 р.

Дата	Перелік виконаних завдань у ході виробничої практики
30.05.2025	Ознайомлення з інструкцією з безпеки під час проходження виробничої практики.
02.06.2025	Перша зустріч із старшою науковою співробітницею Українського мовно-інформаційного фонду НАН України Надутенко Маргаритою Володимирівною для обговорення ідей щодо завдання практики.
03.06.2025	Отримала матеріали від Маргарити Володимирівни Надутенко, ознайомила з ними, разом із одногрупницями обговорили, як має відбуватися подальша робота. Створили спільний чат у Viber для необмеженої комунікації.
04.06.2025	Друга зустріч із Надутенко Маргаритою Володимирівною, для уточнення питань щодо виконання роботи, також нам продемонстрували Віртуальну лабораторію «Мультимедійний словник з інфомедійної грамотності». Ознайомилися з функціоналом словника та вимогами до наповнення.
05.06.2025	Збрала 20 наукових статей із магістерського дослідження для створення корпусу.
06.06.2025	Здійснила нормалізацію текстів кожної наукової статті: уніфікувала форматування, видалила зайві елементи для подальшої обробки.

Дата	Перелік виконаних завдань у ході виробничої практики
07.06.2025	Отримала інструкції з користування системою КІТ Поліедр, ознайомилася з платформою, де знаходиться моя капсула, вивчила принципи її роботи для подальшого заповнення.
08.06.2025	За допомогою середовища <i>Sketch Engine</i> створила корпус, що містить 20 статей із наукової роботи, загалом близько 40 000 слів. За допомогою створеного корпусу обрала найбільш частотні лінгвістичні терміни для написання словникових статей.
09.06.2025	Заповнила блок про розробника у системі КІТ Поліедр, внесла всю необхідну інформацію про себе як авторку капсули.
10.06.2025	Заповнила блок про словник у системі КІТ Поліедр, внесла інформація для ознайомлення.
11.06.2025	Почала написання словникових статей на основі обраних термінів, підбирала приклади з корпусу для ілюстрації значень. Завантажила словникову статтю лемами <i>ТЕКСТ, МОВНА ОСОБИСТІТЬ</i> у систему КІТ Поліедр, перевірила коректність відображення інформації.
12.06.2025	Продовжила написання словникових статей. Завантажила словникові статті лемами <i>ТЕКСТОТВОРЕННЯ, ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТЕКСТ, КОМПЕТЕНЦІЯ</i> у систему КІТ Поліедр, перевірила коректність відображення інформації.
13.06.2025	Третя зустріч із науковими співробітниками УМІФ Надутенко Маргаритою Володимирівною та Надутенко Максимом Вікторовичем, для озвучення та демонстрації питань, що виникли у процесі роботи.
14.06.2025	Заповнила блок про роботу із корпусом у середовищі <i>Sketch Engine</i> . Подала список використаних джерел.

Дата	Перелік виконаних завдань у ході виробничої практики
15.06.2025	Провела тестування функціональності капсули, перевірила роботу медіа-матеріалів, внесла необхідні корективи. Підготувала звіт та щоденник про виконану роботу за період практики, узагальнила отримані результати та досвід.
01.09.2025	Захист практики.

Блок «Розробниця»

Федорів Діана-Марія Ігорівна.

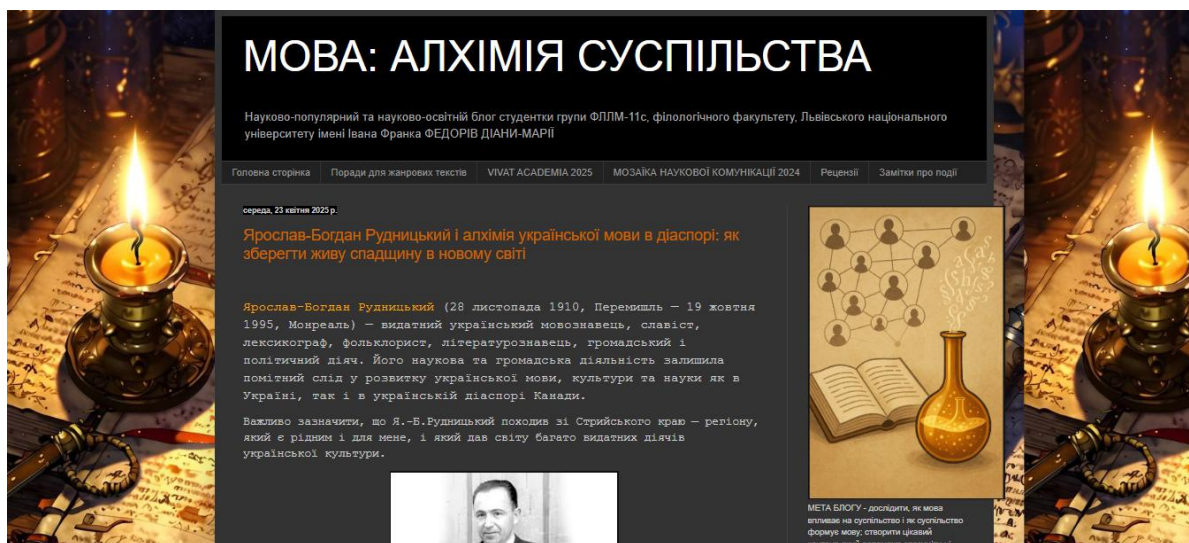
Я бакалавриня 🎓 української філології за спеціальністю прикладна лінгвістика, і зараз продовжую навчання в магістратурі ЛНУ імені Івана Франка. Мої академічні інтереси зосереджені на текстотворенні 📝, що для мене є не просто професією, а справжнім мистецтвом 😊. Поза навчанням я маю творче захоплення – свічковаріння 🕯️ з натуральних восків. Уже маю досвід з соєвим та пальмовим воском, і постійно експериментую з новими

інгредієнтами та ароматами. Вважаю себе комунікабельною, відповідальною та людиною, яка вміє критично мислити, що важливо як в навчанні, так і в хобі. У майбутньому планую розвиватись в сфері прикладної лінгвістики та реалізувати свій творчий потенціал.

Я веду свій науково-популярний та науково-освітній блог «**Мова: алхімія суспільства**», де ділюся дослідженнями, ідеями та роздумами про мову і культуру.

[Блог тут](#)

Далі я розповім про свою наукову активність та основні досягнення, які стали важливою частиною мого професійного розвитку.

Отримала диплом I ступеня переможниці I туру Всеукраїнського конкурсу наукових робіт 2022/2023 навчального року як студентка третього курсу освітнього рівня "бакалавр" філологічного факультету. У межах конкурсу написала

курсору роботу на тему «**Вербальна репрезентація любові у великій та малій прозі І. Франка**» (Федорів Д.-М. І., 2023). Вручення дипломів відбулося 20 травня 2023 року у Будинку вчених, м. Львів, Шляхетське казино, вулиця Листопадового Чину, 6.

У своїй науковій роботі я поставила за мету проаналізувати, як репрезентується поняття любові у прозі Івана Франка, дослідити значення,

етимологію та еволюцію лексеми «любов», а також розглянути теоретичні засади дослідження мовних образів. Особливу увагу приділила лексико-семантичним характеристикам слова «любов» у творах Франка, зокрема синонімії, антонімії, словоформам, сполучуваності, похідним словам і частотності використання. Об'єктом дослідження стала вербальна репрезентація любові, а предметом — мовні засоби вираження цього концепту в контексті української мовно-культурної парадигми та ментальності.

Я активно беру участь у наукових конференціях, що дає мені можливість обмінюватися знаннями та досвідом з колегами з різних галузей лінгвістики.

Протягом останніх років я активно долучаюся до наукових конференцій, що дозволяє мені розвивати свої дослідницькі навички та обмінюватися ідеями з колегами. У травні 2023 року я представила дослідження **«Вербальна репрезентація франкової любові у творі великої прози „Захар Беркут“»**, де аналізувала мовні засоби, за допомогою яких Іван Франко передає образ любові у своїй історичній повісті. У травні 2024 року на III Міжнародній мультидисциплінарній студентській інтернет-конференції **«Мозаїка наукової комунікації»** я виступила з темою **«Емоція кохання у мовних картинах світу Івана Франка і Лесі Українки»**, порівнюючи вербальні образи почуття в творах двох видатних українських авторів.

У листопаді 2024 року на IV Міжнародній мультидисциплінарній студентській інтернет-конференції **«Мозаїка наукової комунікації»** я доповідала про **«Національну спільноту „Роми України“: особливості мовно-культурного розвитку»**, розкриваючи законодавчі основи захисту ромської культури, державні та наукові ініціативи для інтеграції ромів, а також сучасний досвід у цій сфері. Того ж року в листопаді на конференції магістрів ОП **«Прикладна лінгвістика»** я висвітлила тему **«Мовна політика щодо ромів: Європа та Україна»**, зосередившись на проблемах збереження ромської мови, дискримінації та важливості міжнародної підтримки для інтеграції ромської спільноти.

У квітні 2025 року на XXIII Всеукраїнській науковій конференції молодих філологів «VIVAT ACADEMIA» я представила дослідження «**Культурно-історична характеристика ромської спільноти як передумова дослідження функцій та стандартизації мови ромів в українському соціумі**», яке висвітлює історичні та культурні аспекти, необхідні для подальшого розвитку ромської мови в Україні. Участь у цих конференціях стала для мене цінним досвідом, що допомагає глибше розуміти мовні та культурні процеси, а також сприяє моєму професійному зростанню в галузі прикладної лінгвістики.

Ось бібліографічні посилання на збірники з моїми статтями:

1. Федорів Діана-Марія. ВЕРБАЛЬНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ФРАНКОВОЇ ЛЮБОВІ У ТВОРІ ВЕЛИКОЇ ПРОЗИ «ЗАХАР БЕРКУТ» // Мозаїка наукової комунікації: зб. наук. праць / редкол.: Р. Крохмальний, М. Гарбузюк, Д. Герцюк, І. Крупський, Л. Рижак, Р. Сіромський. Львів, 2023. 407 с.

2. Федорів Діана-Марія. ЕМОЦІЯ КОХАННЯ У МОВНИХ КАРТИНАХ СВІТУ ІВАНА ФРАНКА І ЛЕСІ УКРАЇНКИ // Мозаїка наукової комунікації: зб. наук. праць / редкол.: Р. Крохмальний, Д. Герцюк, І. Крупський, Л. Рижак, Р. Сіромський, М. Циганик. Львів, 2024. С. 255–257.

3. Федорів Діана-Марія. Національна спільнота «Роми України»: особливості мовно-культурного розвитку // Мозаїка наукової комунікації: зб. наук. праць / редкол.: Р. Крохмальний, М. Гарбузюк, Д. Герцюк, І. Крупський, Л. Рижак, Р. Сіромський. Львів, 2024. С. 267–268.

4. Федорів Діана-Марія. Культурно-історична характеристика ромської спільноти як передумова дослідження функцій та стандартизації мови ромів в українському соціумі // VIVAT ACADEMIA : зб. наук. праць / редкол.: Р. Крохмальний, О. Моторний, С. Маслій. – Вип. 8. – Львів, 2025. С. 32–36.

Окрім формальної освіти, я також займаюся неформальним навчанням і проходжу різноманітні курси на платформі «Прометеус».

Робота з корпусом

Створено спеціалізований корпус текстів за допомогою платформи **Sketch Engine**. Корпус складається із 20 статей, що представляють теоретичну базу магістерського дослідження на тему *"Прагматичний потенціал текстів про кохання у формуванні лінгвістичної компетентності іноземців (на прикладі текстів Івана Франка та Лесі Українки, Едіт Вортон та Генрі Джеймса)"*. Він слугує інструментом для аналізу ключових термінів, що є основою моєї роботи.

Формування списку термінів

Для отримання загального уявлення про лексику корпусу я скористалася вкладкою **Wordlist**, яка дозволяє аналізувати частотність уживання всіх лексем. Серед результатів було відібрано п'ять ключових термінів: текст, мовна особистість, текстотворення, інформаційний текст, компетенція. Ці терміни стали базою для створення словникових статей, оскільки вони мають значну частотність і важливість у контексті дослідження.

Використання *Concordance CQL* для пошуку

Для детального аналізу термінів я використовувала *Concordance CQL*, що дозволяє шукати контексти використання конкретних слів або лем у корпусі. Наприклад, для терміна `компетенція` я вводила такий запит:

◇ *[lemma="компетенція"]* ◇

Це дало змогу знайти всі випадки вживання леми в різних граматичних формах і контекстах, що стало основою для створення словникової статті. Окрім цього, я звертала увагу на ключові слова поруч із терміном (*collocations*), що допомогло зрозуміти специфіку його використання.

Інші запити для поглибленого аналізу

Для більш всебічного аналізу термінів я використовувала додаткові запити в *CQL*, наприклад:

◇ Пошук терміна у фіксованому контексті: *[lemma="текст"] []{0,3} [lemma="інформаційний"]*

Цей запит дозволяє знайти сполучення терміна "текст" із прикметником "інформаційний" на відстані до трьох слів.

◇ Аналіз словоформ: *[word="текст.*"]*

Завдяки цьому запиту були отримані всі варіанти вживання терміна, що починаються з "текст", включно з похідними формами.

◇ Пошук за частинами мови: *[lemma="мовна"] [lemma="особистість"]*

Це дало змогу знайти стійкі словосполучення "мовна особистість" і дослідити їх частотність і контексти.

Результати та перспективи

Робота із корпусом текстів у Sketch Engine дозволила:

- ◇ систематизувати матеріал;
- ◇ виявити ключові закономірності використання термінів;
- ◇ розробити концепцію для словникових статей.

Аналіз контекстів допомагає глибше зрозуміти значення термінів, їхні синтагматичні й парадигматичні зв'язки, а також специфіку вживання у науковому дискурсі.

Опис словника

Мета створення словника

Словник створено для дослідження, систематизації та популяризації **ключових термінів текстової лінгвістики** 📄. Основна мета — зробити термінологію доступною для студентів, викладачів і всіх, хто цікавиться текстотворенням та мовознавством 🌱.

Основна ідея — поєднати наукове тлумачення термінів із сучасними технологіями подання інформації. Завдяки використанню емодзі, цитат та ілюстрацій, словник стає не лише джерелом знань, а й цікавим інтерактивним інструментом для вивчення мови ✍️ 😊.

Структура словника

Словникові статті побудовано за **науковим принципом**, щоб забезпечити глибоке розуміння термінів. Кожна стаття містить:

- ▣ **тлумачення терміна**;
- ▣ **ілюстрації**, які доповнюють і пояснюють текст 📷;
- ▣ **прямі цитати** з корпусних текстів 📄;
- ▣ **авторський семантичний коментар**, що висвітлює особливості терміна у контексті дослідження.

Особливості словника

Словник поєднує традиційний підхід до укладання термінологічних статей із сучасними технологіями. **Він є унікальним завдяки:**

- ▣ використанню емодзі, які додають емоційності та допомагають краще зрозуміти смислове навантаження термінів 🌿;
- ▣ цитатам із текстів корпусу, які надають приклади реального вживання термінів 📖.

Призначення словника

Словник є **інструментом для наукової роботи**, навчання та самоосвіти. Він підходить як для студентів-філологів, так і для викладачів, які прагнуть

урізноманітнити освітній процес. Також він стане у пригоді науковцям, які займаються аналізом текстів у різних жанрах та стилях.

Емоційна цінність словника

Кожна словникова стаття — це *поєднання науковості та креативу*, що допомагає краще зрозуміти не лише терміни, а й глибину їх значення у мовознавстві та комунікації. ✨

▣ Словник стане вашим путівником у світі текстів і мовної майстерності!

Словникові статті

[Переглянути капсулу у середовищі КІТ Поліедр](#)

ТЕКСТ

Тлумачення за статтею Баландіної Н. Ф.: Текст у широкому розумінні — це форма фіксованих знань про людину, природу і суспільство, специфічний спосіб існування культури.

У лінгвістиці текст розглядається як усний або писемний мовленнєвий масив, лінійна послідовність висловлень, об'єднаних смисловими і формально-граматичними зв'язками, а також тематичною і сюжетною заданістю.

✿ Авторка вказує на нечіткість системних, онтологічних і функціональних якостей тексту, що ускладнює його тлумачення.

✿ Надія Францівна виділяє текстові категорії: комунікативна спрямованість, завершеність, інформативність, зв'язність, наявність підтексту, структурована єдність, цілісність, діалогічність, наявність лакун тощо.

Ілюстрація: «У лінгвістиці "текст" (зв'язок, поєднання, тканина) сприймають як писемний або усний мовленнєвий масив, що становить лінійну послідовність висловлень, об'єднаних у ближчій перспективі смисловими і формально-граматичними зв'язками, а в загальнокомпозиційному, дистантному плані – спільною тематичною і сюжетною заданістю»

Джерело: [Баландіна Н. Навчальний текст: проблема визначення, типологія, функції. Філологічні науки. 2013. Вип. 14. С. 88-94.](#)

Локальне сховище: [Стаття Баландіної Надії Францівни](#)

Тлумачення за статтею Бехти І. А.: Текст — твір мовленнєвотворчого процесу, завершений, об'єктивований у вигляді писемного документа.

✿ складається із заголовка і надфразових єдностей, об'єднаних лексичними, граматичними, логічними, стилістичними зв'язками.

✿ має спрямованість і прагматичну установку. Особлива увага приділяється писемній формі тексту.

Автор визначає текст як **самодостатню синтаксичну структуру з цілісним смисловим і прагматичним завданням.**

Ілюстрація: *«Текст – твір мовленнєвотворчого процесу, якому притаманна завершеність, який об'єктивований у вигляді писемного документу, складається з назви (заголовку) і ряду особливих одиниць (надфразових єдностей), об'єднаних різними типами лексичного, граматичного, логічного, стилістичного зв'язку, і має певну спрямованість і прагматичну установку»*

Джерело: [Бехта І. А. Текст і лінгвістика тексту. Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини. Львів. 2000. С. 570 – 583.](#)

Локальне сховище: [Стаття Бехти Івана Антоновича](#)

Тлумачення за стеттею Борисова В. А. : Автор розмежовує текст і дискурс: **текст — це «зупинений» дискурс, вилучений із живих обставин і учасників.**

✎ у тексті відсутні паралінгвістичні засоби, які є у дискурсі.
Текст — одиниця лінгвістичного аналізу, дискурс — комунікативного.

✎ наголошує на важливості мовленнєвих жанрів у творенні дискурсу.

Ілюстрація: *«...текст – це ніби дискурс, який "зупинили", вилучивши його учасників та живі обставини»*

Джерело: [Борисов В. А. Дискурс і текст: формально-змістові диференціації. Іноземні мови у вищій освіті : лінгвістичні, психолого-педагогічні та методичні перспективи : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. Харків : НЮУ, 2016. С. 29 – 34.](#)

Локальне сховище: [Стаття Борисова Володимира Андрійовича](#)

Тлумачення терміну Загнітком А. П. за статтею Губа С. А.: Текст — інформаційне мовленнєве повідомлення з чітко оформленим цілепокладанням, орієнтоване на адресата.

✎ розглядає текст як проміжний елемент комунікації: **автор → текст → читач.**

 текст одночасно є результатом діяльності автора і матеріалом для діяльності читача.

Текст — універсальна одиниця комунікації, що передає інформацію, почуття, взаємодію між людьми, описує реалії світу.

Ілюстрація: *«А.П.Загнітко розглядає текст як середній елемент схеми комунікації, яку можна уявити у вигляді триелементної структури: автор (адресант) → текст → читач (адресат)».*

Джерело: [Губа С. Роль навчального тексту у формуванні культурної самоідентифікації при вивченні іноземної мови. Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер. Філологічні науки. 2010. Вип. 89\(2\). С. 282 – 285.](#)

Локальне сховище: [Стаття Губа Світлани Анатоліївни](#)

Тлумачення терміну за статтею Касьяненко В. Д.:

Енциклопедичне видання за ред В. Русанівського: Текст — усний або писемний мовленнєвий масив, лінійна послідовність висловлень, об'єднаних смисловими, формально-граматичними зв'язками, тематичною і сюжетною заданістю.

Ілюстрація: *«Енциклопедичне видання за редакцією В. Русанівського, акцентуючи увагу на формі вираження тексту (усна / писемна) та зв'язках, подає таке його тлумачення: "Текст – писемний або усний мовленнєвий масив, що становить лінійну послідовність висловлювань, об'єднаних у ближчій перспективі смисловими, формально-граматичними зв'язками, а в загальнокомпозиційному, дискантному плані спільною тематичною і сюжетною заданістю"»*

Д. Ганич і І. Олійник ("Словник лінгвістичних термінів"): Текст — повідомлення з кількох речень, що має змістову й структурну завершеність і певне ставлення автора до змісту.

С. Єрмоленко (редактор "Короткого тлумачного словника лінгвістичних термінів"): Текст — усність або писемність повідомлення з певним змістом і структурою, що має авторську орієнтацію на адресата.

А. Коваль: Текст — реально висловлене речення або сукупність речень, матеріал для спостереження фактів мови.

☞ сукупність актів мовлення колективу носіїв мови.

☞ процес і продукт вирішення екстралінгвістичних завдань мовними засобами.

☞ об'єднана смисловим зв'язком послідовність одиниць мовлення (висловлень, абзаців, розділів).

Ілюстрація: «А. Коваль, досліджуючи питання особливостей мови і стилю засобів масової інформації, детально витлумачує цей термін як:

☞ "реально висловлене речення або сукупність речень, що можуть, зокрема, служити матеріалом для спостереження фактів даної мови;

☞ уся сума (сукупність) актів мовлення, створюваних колективом носіїв цієї мови;

☞ текст – водночас і процес вирішення екстралінгвістичних завдань мовними засобами, і продукт цього вирішення;

☞ текст – це об'єднана смисловим зв'язком послідовність одиниць мовлення: висловлень, абзаців, розділів та ін."»

Джерело: [Касьяненко В. Д. Текст як поняття лінгвістики. Магістерські студії : альманах. Херсон : ХДУ, 2021. Вип. 21. С. 52 – 55.](#)

Локальне сховище: [Стаття Касьяненко Вікторії Дмитрівни](#)

Авторський семантичний коментар

Текст — це закінчений і зрозумілий вислів, створений під час спілкування. Він може бути усним або написаним і складається з речень, які пов'язані між собою за змістом, граматикою, словами та логікою.

Текст має:

☞ внутрішню структуру (наприклад, абзаци чи розділи);

☞ тематику (про що йдеться);

☞ мету (для чого він створений).

Текст створюється автором (той, хто пише чи говорить) і сприймається читачем або слухачем. Його функції: передавати інформацію, висловлювати емоції, допомагати людям спілкуватися та описувати реальність.

Основні риси тексту:

- ✿ завершеність;
- ✿ зрозумілість;
- ✿ пов'язаність;
- ✿ інформативність;
- ✿ здатність до спілкування.

Текст — це повне і зрозуміле мовленнєве повідомлення, яке може бути як написаним, так і сказаним. Він складається з речень, які логічно пов'язані між собою і разом передають певну думку, інформацію або історію. Текст має початок і кінець, має свою структуру (наприклад, абзаци або розділи) і створюється для того, щоб донести ідеї від автора до читача чи слухача. Він може бути різним за формою — це може бути розповідь, наукова стаття, лист, діалог тощо. Головне, що текст допомагає людям спілкуватися, обмінюватися знаннями та емоціями.

МОВНА ОСОБИСТІСТЬ

Мовна особистість — це людина, яку необхідно розглядати з позиції її готовності здійснювати мовленнєві вчинки, створювати і сприймати витвори мовлення.

Носієм мовної свідомості є мовна особистість, яка існує в мовному просторі — у спілкуванні, у стереотипах поведінки, зафіксованих у мові, у значеннях мовних одиниць і змісті текстів.

В. Карасик виділяє п'ять взаємозалежних аспектів мовленнєвої організації людини:

- ✿ мовна здатність;

☘ комунікативна потреба;

☘ комунікативна компетенція;

☘ мовна свідомість;

☘ мовна поведінка.

Мовну особистість можна охарактеризувати з позицій мовної свідомості і мовленнєвої поведінки, тобто з позицій лінгвістичної концептології й теорії дискурсу.

Ілюстрація: *«Мовна особистість – це людина, яку необхідно розглядати з погляду її готовності здійснювати мовленнєві вчинки, створювати і сприймати витвори мовлення. В. Карасик вказує, що носієм мовної свідомості є мовна особистість, і визначає її як людину, яка існує в мовному просторі – у спілкуванні, у стереотипах поведінки, зафіксованих у мові, у значеннях мовних одиниць і змісті текстів».*

Джерело: [Гриджук О. Є. Мовна особистість як актуальний об'єкт дослідження в сучасній лінгводидактиці. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, IV \(42\), Issue: 87, 24. 2016. P. 24 – 27.](#)

Локальне сховище: [Стаття Гриджук Оксани Олегівни](#)

Мовна особистість — це сукупність здібностей і характеристик людини, що визначають її можливості у створенні текстового (дискурсивного) простору.

Лінгвоперсонологія, як наука, досліджує індивідуалізацію мови в окремій людській мовній особистості (ідіолекті) та багатоликій мовній особистості народу. В. Нерознак виокремлює дихотомію «мовна особистість ↔ мовний колектив», де особистість підпорядкована впливу колективу, але водночас може впливати на мовне тло колективу, модифікувати його і формувати мовні пріоритети. Прикладами таких мовних особистостей є Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка.

Ілюстрація: *«Лінгвоперсонологія – це наука, що досліджує стан мови (індивідуалізація) і окремої людської мовної особистості (ідіолектної особистості), і багатоликої (полілектної) мовної особистості – народу. В. Нерознак виокремлює дихотомію мовна особистість ↔ мовний колектив, де*

перша категорія завжди підпорядкована активному впливу останньої, хоча необхідно враховувати й зворотний вплив...»

Джерело: [Папіш В. А. Мовна особистість та вишукана мовна особистість як ключові поняття теорії лінгвоперсонології. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». Науковий журнал. Острог. Вид-во НаУОА, 2022. Вип. 13\(81\). С. 306 – 310.](#)

Локальне сховище: [Стаття Папіш Віталії Андріївни](#)

Авторський семантичний коментар

Мовна особистість — це людина, яка говорить, пише, читає і слухає, але водночас це не просто носій слів і граматичних правил. Це унікальна особа, яка через мову виражає свої думки, почуття, розповідає про свій досвід і взаємодіє з іншими.

Мовна особистість — це своєрідний творець, який формує зміст і форму мовленнєвих висловлювань, подібно до художника, що створює образи, або композитора, який складає мелодії зі звуків.

Вона існує у мовному просторі, де кожне слово має значення, а кожен вислів — певну функцію і мету. Мовна особистість не просто відтворює почуте, а творить нове, свідомо обираючи, як і що сказати, кому і в якій ситуації. Вона є автором текстів, промов, листів і навіть неформальних спілкувань.

Формування мовної особистості відбувається під впливом культури, традицій, історії, соціального оточення та індивідуальних особливостей. Вона відображає характер, світогляд і спосіб мислення людини, що робить кожну мовну особистість неповторною.

Мова — це міст, що з'єднує людей, а мовна особистість — той, хто цей міст підтримує, розвиває і збагачує. Вона не лише користується мовою, а й впливає на неї, робить її живою і динамічною.

Отже, мовна особистість — це не просто користувач мови, а активний творець і носій культури, який через слова і тексти розкриває себе і сприяє взаєморозумінню у суспільстві.

ТЕКСТОТВОРЕННЯ

Текстотворення — це спосіб структурно-семіологічної, лінгвостилістичної та наративної організації простору тексту. Сам процес текстотворення розуміють як позаструктурний, нелінійний спосіб організації цілісності повісткування, що ґрунтується на взаємодії текстових категорій і їх комбінуванні в межах окремого твору.

Питання про сутність та специфіку текстотворення ще не є до кінця розкритим у науці: "Про це свідчить нерозрізнення чи нерозмежування текстопородження та текстотворення, текстотворення та структури тексту, текстотворення як діяльності і як продукту діяльності, нерозробленість питання про зв'язок текстотворення і деривації, текстотворення та інтерпретації".

Теорія текстотворення тісно пов'язана з різними аспектами лінгвістики тексту, зокрема з визначенням типів зв'язності тексту, структурою тексту, питаннями інтерпретації, деривації та міжтекстових відносин.

Одиниці текстотворення. Центральним поняттям є "категорія одиниць текстотворення". Як одиниця текстотворення може виступати лексія, "яку було виділено Р. Бартом як одиницю читання, що не є прив'язаною до певного матеріального носія (одиниці мови чи комбінації одиниць мови)".

Фактори текстотворення поділяються на об'єктивні — діють при творенні будь-якого тексту, та суб'єктивні — діють при творенні конкретного тексту певним автором. "В ролі індивідуальних внутрішніх факторів текстотворення можуть виступати окремі мовні інструменти тексту в певних комбінаціях (фонетичні, морфологічні, лексичні, синтаксичні)".

Стратегії текстотворення. Виділяють народницьку, модерністську та постмодерністську стратегії текстотворення, кожна з яких має свою аксіологію, мовні засоби та оцінні параметри. "Саме поняття 'стратегія текстотворення' корелює з терміном 'ідентичність': '... важливим елементом учасникового окреслення контексту дискурсивної ідентичності є стратегія текстотворення'".

Текстотворення — багатовимірний процес, що охоплює як діяльність, так і продукт цієї діяльності, і визначається складною системою лінгвістичних, комунікативних і культурних чинників.

У сфері текстотворення розрізняють три основні дериваційні процеси:

- ▣ Розгортання — вихідний текст отримує розвиток.
- ▣ Упущення — відбувається редукція елементів.
- ▣ Ускладнення — текст зазнає функціональних змін.

Ілюстрація: *"Під принципом текстотворення розуміємо 'спосіб структурно-семіологічної, лінгвостилістичної та наративної організації простору" /*

Ілюстрація: *"Сам процес текстотворення розуміють як 'позаструктурний, нелінійний спосіб організації цілісності повіствування" /*

Ілюстрація: *"Одним з ефективних методів текстотворення стає прийом діалогічності, який значною мірою впливає на формування текстової тканини. Діалогічність проявляється через встановлення зв'язку між автором і читачем, надання авторських коментарів та пояснень до тексту" /*

Ілюстрація: *Фактори текстотворення можна поділити на об'єктивні – ті, які діють при творенні будь-якого тексту та суб'єктивні – ті, які діють при творенні окремих текстів.*

Об'єктивні текстотворчі фактори:

● лінгвістичні:

- ▣ форма мовлення;
- ▣ функціональний стиль;
- ▣ тип викладу.

● екстралінгвістичні:

- ▣ ситуація (фрагмент реального світу, який відображається в тексті);
- ▣ жанр;
- ▣ асоціативні норми;
- ▣ пресупозиція (фонові знання)

Суб'єктивні текстотворчі фактори:

- ▣ характер ситуації (реальна, умовна);
- ▣ особистість автора, його світогляд;
- ▣ характер персонажів;
- ▣ ідейно-естетична направленість твору

Перелічені фактори є позалінгвістичними, зовнішніми.

Джерело: [Колосова Г. Текстотвірні фактори та одиниці текстотворення в системі мемуарів. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Філологія \(мовознавство\). 2014. Вип. 20. С. 179 – 185.](#)

Локальне сховище: [Стаття Колосової Ганни Андріївни](#)

Авторський семантичний коментар

Текстотворення — це процес створення тексту, який охоплює не лише підбір слів і речень, а й глибшу організацію думок, смислів та цінностей у мовному просторі. Простими словами, текстотворення — це те, як автор вибудовує свій текст, щоб донести певну ідею або емоцію до читача.

Науковці досі дискутують, що саме слід вважати текстотворенням: чи це лише технічний процес написання, чи щось глибше, пов'язане з творчістю, інтерпретацією й навіть особистістю автора. Адже текстотворення — це не тільки діяльність, але й результат цієї діяльності, тобто сам текст.

Важливо розуміти, що текст не виникає з нічого. На його створення впливають як зовнішні фактори (наприклад, історичний контекст чи жанр), так і внутрішні — особистий стиль автора, його досвід, мета, яку він ставить перед собою. Саме тому два тексти на одну й ту саму тему можуть бути зовсім різними.

У процесі текстотворення автор не просто поєднує слова, а й організовує їх так, щоб вони утворювали цілісний, логічний і емоційно насичений твір. Тут важливу роль відіграють і мовні засоби (лексика, синтаксис), і позамовні — наприклад, ілюстрації чи інтонація у випадку усного мовлення.

Текстотворення — це також вибір стратегії: автор може писати традиційно, експериментувати з мовою, або ж створювати іронічний,

постмодерний текст. Кожна стратегія має свої особливості, які впливають на зміст і сприйняття тексту.

Отже, текстотворення — це творчий і багатогранний процес, у якому автор поєднує знання, досвід, інтуїцію та мовні інструменти для створення унікального тексту, що впливає на читача й залишає слід у культурі.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТЕКСТ

Інформаційний текст — це різновид тексту, який характеризується високою інформативністю, тобто здатністю передавати значний обсяг нової, змістовної інформації, спрямованої на певне коло адресатів. За визначенням, він має чітку структуру, концептуальну завершеність і прагматичну орієнтацію на розуміння та сприйняття адресатом. Форма подачі інформації в таких текстах, як правило, нейтральна, що полегшує декодування змісту.

Інформативність як текстова-дискурсивна категорія відображає взаємодію інформаційних масивів усіх складників дискурсу, забезпечуючи інформаційний баланс комунікативної взаємодії на основі тексту. Вона визначає кількість і новизну змісту, що передається, та може варіюватися від нульового рівня (повторення відомого) до концептуального (висока новизна, що потребує глибокого аналізу). Комунікативність тексту проявляється у спрямованості на встановлення контакту з адресатом і формування процесу спілкування.

Інформаційні тексти містять різноманітну інформацію:

♥ фактологічну;

♥ методичну;

♥ концептуальну;

♥ естетичну;

♥ гіпотетичну;

♥ інструктивну.

Інформація може поєднуватися залежно від жанру (науковий, навчальний, публіцистичний тощо). Вони широко використовуються в усній і писемній комунікації, виконуючи функцію ефективного обміну знаннями, фактами, ідеями, інструкціями або оцінками.

Інформаційний текст існує для забезпечення комунікативного контакту, що реалізується через інформаційний обмін і вплив. Його цілісність підтримується категорією зв'язності, яка опосередковує розвиток теми і формування інформаційного масиву. В навчальному дискурсі інформаційний текст має особливе значення, оскільки сприяє формуванню комунікативної компетенції студентів і розвитку інформаційної культури, що є важливою складовою сучасної освіти, особливо в умовах впровадження інформаційно-комп'ютерних технологій.

Ілюстрація: *"Основною ознакою будь-якого тексту є його інформативність, що закладена в змістовому повідомленні будь-якого текстового носія інформації. У цьому разі інформація, що міститься в повідомленні, співвідноситься з досить обмеженою ділянкою дійсності та орієнтована на певне коло адресатів. Зміна конкретних індивідуумів всередині групи адресатів не спричиняє істотної зміни сприйнятої інформації".*

Ілюстрація: *"У лінгвістиці тексту інформативність розглядають переважно під кутом зору інформації, закладеної в повідомленні".*

Ілюстрація: *"...категорія інформативності як обов'язкова ознака тексту може поставати в різних формах – від нульової, коли зміст тексту не дає нічого нового, а лише повторює вже відоме, до концептуальної, коли для її виявлення текст потрібно докладно аналізувати. Між цими полюсами розташовані інформації різного ступеню насиченості (міри новизни)".*

Ілюстрація: *"Значну роль у комунікації відіграє форма подавання інформації. У текстах нехудожнього плану інформацію досить легко декодують, оскільки в таких текстах форма несе в собі зміст, визначений системою мови. Вона нейтральна"*

Джерело: [Хрушкова О. А. «Текст», «інформаційний текст» та «носій інформації» у системі сучасних лінгвістичних понять. Український смисл. 2015. № 2015. С. 121 – 134.](#)

Локальне сховище: [Стаття Хрушкової О. А.](#)

Авторський семантичний коментар

Інформаційний текст — це особливий вид тексту, який створений для передачі корисної, нової та зрозумілої інформації певній аудиторії. Такий текст має чітку структуру і логічний порядок, щоб читач або слухач міг легко сприйняти і зрозуміти зміст. Головна мета інформаційного тексту — донести факти, ідеї або інструкції без зайвих емоцій чи художніх прикрас, що робить його нейтральним і доступним для широкого кола людей.

Інформативність — це те, наскільки текст насичений новою та корисною інформацією, а **комунікативність** — наскільки текст сприяє ефективному спілкуванню між автором і адресатом. Від простого повторення відомих фактів до складного пояснення нових ідей — інформаційний текст може бути різним за глибиною і насиченістю.

У навчальному процесі такі тексти відіграють важливу роль, допомагаючи студентам розвивати навички спілкування, розуміння і передачі інформації. Сучасні технології, зокрема комп'ютери та інтернет, значно полегшують створення й поширення інформаційних текстів, роблячи навчання більш ефективним і доступним.

Отже, інформаційний текст — це інструмент, який допомагає людям обмінюватися знаннями і розуміти один одного в різних сферах життя — від науки і освіти до реклами і повсякденного спілкування.

КОМПЕТЕНЦІЯ

Компетенція — це багатогранне, системне поняття, що охоплює сукупність знань, умінь, навичок і цінностей, які забезпечують мовній особистості здатність ефективно функціонувати у мовленнєвій, комунікативній, соціокультурній та професійній сферах. Це поняття є інтегративним і конкретизується у вигляді окремих видів компетенцій:

■ мовної;

■ комунікативної;

■ дискурсивної;

■ соціокультурної;

■ стратегічної;

■ лінгвокультурної;

■ міжкультурної;

■ паравербальної.

■ іллокутивної;

Структурні особливості компетенції

Компетенція охоплює різні рівні мови — від фонетичного до текстового, і кожен із рівнів може стати основою для формування відповідної компетенції (наприклад, соціокультурної).

■ Вона включає знання про мовні норми, комунікативні стратегії, жанрові особливості, соціокультурні контексти, а також здатність дотримуватися етичних норм спілкування.

■ Компетенція не є статичною — вона розвивається у процесі навчання, збагачується завдяки взаємодії з автентичними текстами, що містять базові навчальні, наукові та культурні поняття.

Види компетенцій у лінгвістиці:

■ Мовна компетенція — здатність будувати й розуміти граматично правильні речення, володіти системою мови.

■ Комунікативна компетенція — уміння будувати, розуміти й використовувати різні типи текстів відповідно до ситуації спілкування; вона тісно пов'язана з поняттям "текстотипової" компетенції, тобто здатності орієнтуватися у типових моделях мовленнєвої дії.

■ Соціокультурна компетенція — знання про людину, суспільство, культуру, традиції, мораль, що транслюються через текст і стають основою для міжкультурної взаємодії.

■ Дискурсивна компетенція — уміння будувати цілісні висловлювання, враховуючи жанрові, тактичні, стратегічні та соціокультурні особливості дискурсу.

■ Лінгвокраїнознавча компетенція — забезпечує розуміння національно-культурної специфіки мови та культури народу.

Компетенція як основа мовної особистості:

Мовна особистість — це поєднання у мовця його мовної компетенції, прагнення до творчого самовираження, здатності до різнобічної мовної діяльності.

Конститутивною ознакою мовної особистості є мовна і комунікативна компетенції, особливе світобачення, що відображається в індивідуальній мовній картині світу.

Компетенція у навчальному процесі:

▣ У навчальному дискурсі компетенція формується через залучення різноманітних текстів, які виступають засобом навчання і розвитку мовної, мовленнєвої, соціокультурної та інших компетенцій.

▣ Навчальні тексти мають містити соціокультурний складник, бути джерелом розвитку відповідних компетенцій, розвивати емоції, формувати загальну й інформаційну культуру, а також забезпечувати готовність до міжособистісного діалогу культу

Компетентність — це рівень сформованості відповідної компетенції, що проявляється у практичній здатності застосовувати мовні знання та навички в реальних комунікативних ситуаціях. Вона включає не лише знання граматики та лексики, а й уміння будувати цілісні висловлювання, враховувати жанрові, тактичні та стратегічні особливості дискурсу, а також соціокультурні норми спілкування.

Формування лінгвістичної компетентності іноземців передбачає оволодіння чотирма видами мовленнєвої діяльності (слухання, говоріння, читання, письмо), а також розвиток дискурсивної компетенції — здатності будувати і розуміти цілісні дискурси різних типів з урахуванням екстралінгвістичних і лінгвістичних параметрів. Навчальний текст у цьому процесі виступає як основний засіб формування мовної, комунікативної та соціокультурної компетентностей, забезпечуючи розвиток мовної особистості, здатної ефективно взаємодіяти в міжкультурному середовищі.

Таким чином, компетенція в лінгвістиці — це багатогранна система знань, умінь і навичок, що забезпечує мовну і комунікативну спроможність, а

компетентність — це ступінь їх практичного володіння, що формується через цілеспрямоване навчання і використання навчальних дискурсів та текстів у міжкультурній комунікації.

Ілюстрація: *«Компетенція – це загальне поняття, яке конкретизується рядом різних компетенцій: мовна / соціолінгвістична / іллокутивна / стратегічна / паравербальна / лінгвокультурна / міжкультурна»*

Джерело: [Застровська С. О., Застровський О. А. Загальне поняття мовної особистості. Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. Луцьк, 2011. № 6. Філологічні науки. Мовознавство, Ч. 1. С. 159 – 163.](#)

Локальне сховище: [Стаття Застровської С. та Застровського О.](#)

Ілюстрація: *«Поняттю мовної компетенції, яким оперувала граматики, що зароджувалася, і визначається як здатність побудови та розуміння граматично правильних речень...»*

Джерело: [Бехта І. А. Текст і лінгвістика тексту. Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини. Львів. 2000. С. 570 – 583.](#)

Локальне сховище: [Стаття Бехти І.](#)

Ілюстрація: *«Залучення тексту відбувається трансляція соціокультурного досвіду, формування соціокультурної компетенції – знань про людину (родина, школа, робота, цінності, мораль, кращі представники народу), суспільство (історія, традиції, культура, мова)»*

«Навчальний текст уключає базові навчальні й наукові поняття – підґрунтя для формування мовної і мовленнєвої компетенцій.»

Джерело: [Баландіна Н. Навчальний текст: проблема визначення, типологія, функції. Філолог. науки. 2013. № 14. С. 88 – 94.](#)

Локальне сховище: [Стаття Баландіної Н.](#)

Ілюстрація: *«Отримані знання, вміння, навички в практичній діяльності, формуючи необхідні загальнокультурні та професійні компетенції.»*

Джерело: [Вержанська О. М. Креолізований навчальний текст в електронному навчанні. О. М. Вержанська, Т. М. Лагута. Новий Колегіум. 2016. № 1. С. 44.](#)

Локальне сховище: [Стаття Вержанської О.](#)

Ілюстрація: *«Мовна особистість – поєднання в особі мовця його мовної компетенції, прагнення до творчого самовираження, вільного, автоматичного здійснення різнобічної мовної діяльності.»*

Ілюстрація: *«У мовленнєвій організації людини п'ять аспектів (мовна здатність, комунікативна потреба, комунікативна компетенція, мовна свідомість, мовна поведінка), В. Карасик показує їх у взаємозв'язку і взаємозалежності.»*

Джерело: [Гриджук О. Є. Мовна особистість як актуальний об'єкт дослідження в сучасній лінгводидактиці. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, IV \(42\), Issue: 87, 24. 2016. P. 24 – 27.](#)

Локальне сховище: [Стаття Гриджук О.](#)

Авторський семантичний коментар

Компетенція — це набір знань, умінь і навичок, які потрібні людині для виконання певної діяльності або завдань. Це те, що людина має знати і вміти, щоб успішно справлятися з роботою чи спілкуванням у конкретній сфері. Компетенція включає не лише фактичні знання, а й розуміння, як їх застосовувати, а також готовність діяти відповідно до вимог ситуації.

Різниця між поняттями компетенція і компетентність полягає в тому, що компетенція — це визначений набір знань, умінь і навичок, які потрібні для виконання певної діяльності або функції, тобто це об'єктивна характеристика, що задається зовнішніми вимогами (наприклад, установою, професією, сферою діяльності). Компетентність же — це вже особистісна якість людини, рівень засвоєння і практичного застосування цих знань і умінь у реальних життєвих чи професійних ситуаціях, що включає також ставлення, мотивацію і досвід. *Простіше кажучи, компетенція — це те, що треба знати і вміти для певної роботи чи діяльності, а компетентність — це наскільки добре ти цим володієш і можеш це застосувати на практиці.*

Отже, компетенція — це потенціал, ресурс, система знань і умінь, а компетентність — це ступінь їх освоєння і ефективного використання.

У контексті формування лінгвістичної компетенції іноземців особливу роль відіграють різні види компетенцій, які розвиваються через навчання і практику з використанням навчальних текстів і дискурсів. Ці тексти не лише дають мовні знання, а й передають соціокультурний досвід, формують комунікативні навички, сприяють розвитку міжкультурної взаємодії. Таким чином, компетенція — це комплексна, багатогранна система, яка лежить в основі мовної особистості, а компетентність — це її практичне втілення.

Список використаних джерел

1. Баландіна Н. Навчальний текст: проблема визначення, типологія, функції. *Філолог. науки*. 2013. № 14. С. 88 – 94.
2. Бехта І. А. Текст і лінгвістика тексту. *Вісник Львівського університету*. Серія: Міжнародні відносини. Львів. 2000. С. 570 – 583.
3. Борисов В. А. Дискурс і текст: формально-змістові диференціації. *Іноземні мови у вищій освіті : лінгвістичні, психолого-педагогічні та методичні перспективи : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф.* Харків : НЮУ, 2016. С. 29 – 34.
4. Вержанська О. М. Креолізований навчальний текст в електронному навчанні. О. М. Вержанська, Т. М. Лагута. *Новий Колегіум*. 2016. № 1. С. 44.
5. Галайчук О. В. Художній текст як засіб формування середнього рівня володіння українською мовою як іноземною. О. В. Галайчук, О. М. Трумко. *Закарпатські філологічні студії*. редкол.: І. М. Зимомря (голов. ред.), М. М. Палінчак, Ю. М. Бідзіля та ін. Ужгород : Видавничий дім "Гельветика", 2021. Вип. 18. С. 36 – 40.
6. Герасимчук В. А. Метафізика кохання у творчості та житті Лесі Українки // *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2023. №1(2). С. 20–29.
7. Гридчук О. Є. Мовна особистість як актуальний об'єкт дослідження в сучасній лінгводидактиці. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, IV (42), Issue: 87, 24. 2016. P. 24 – 27.
8. Губа С. Роль навчального тексту у формуванні культурної самоідентифікації при вивченні іноземної мови. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*. Сер. Філологічні науки. 2010. Вип. 89(2). С. 282 – 285.
9. Дирда І. А. Принципи навчання української мови як іноземної: теоретичні проблеми. *Педагогіка вищої та середньої школи*. 2015. Вип. 46. С. 146 – 151.

10. Застровська С. О., Застровський О. А. Загальне поняття мовної особистості. Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. Луцьк, 2011. № 6. Філологічні науки. Мовознавство, Ч. 1. С. 159 – 163.
11. Касьяненко В. Д. Текст як поняття лінгвістики. Магістерські студії : альманах. Херсон : ХДУ, 2021. Вип. 21. С. 52 – 55.
12. Колосова Г. Текстотвірні фактори та одиниці текстотворення в системі мемуарів. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Філологія (мовознавство). 2014. Вип. 20. С. 179 – 185.
13. Комова М. В., Петрушка А. І. Науковий контент: чинники та динаміка розвитку української національної термінографії. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2022. № 3. С. 27–36.
14. Матвійчук Т. П. Таксономія текстових категорій. Наукові записки [Національного університету Острозька академія]. Серія Філологічна. 2012. Вип. 31. С. 71 – 74.
15. Монахова Т. В. Аксиологія у стратегіях текстотворення української мови / Т. В. Монахова // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Сер. : Філологія. Мовознавство. - 2013. - Т. 216, Вип. 204. - С. 63-67.
16. Папіш В. А. Мовна особистість та вишукана мовна особистість як ключові поняття теорії лінгвоперсонології. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». Науковий журнал. Острог. Вид-во НаУОА, 2022. Вип. 13(81). С. 306 – 310.
17. Соколова С. В. Вимоги до лінгвістичних особливостей текстів навчальних екскурсій при вивченні української мови як іноземної. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 10 : Проблеми граматики і лексикології української мови. 2011. Вип. 7. С. 428 – 433.

18. Хрушкова О. А. «Текст», «інформаційний текст» та «носії інформації» у системі сучасних лінгвістичних понять. Український смисл. 2015. № 2015. С. 121 – 134.

19. Швець Г. Д. Модельовані тексти в навчанні української мови як іноземної. Актуальні питання організації навчання іноземних студентів в Україні: матеріали IV Міжнародної науково-методичної конференції. Тернопіль. ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018. С. 71 – 73.

20. Шульгіна В.І. Текст як комплекс різнотипної мовної інформації. Матеріали Міжнародної наукової конференції «Сучасні міжнародні відносини: актуальні проблеми теорії і практики». К.: НАУ, 2020. С. 74 – 84.